

व व्याख्या गृहपतिरग्निरावित्त आवेदितो यज्ञमानमिति शेषः एवमग्रेऽपि ॥१॥

III. a. अवेष्टा दन्दशूकाः । b. प्राचीमारोह गायत्री वावतु रथत्तरं सामं
त्रिवृत्स्तोमो वसन्त ऋतुर्वत्सु द्रविणम् ॥१०॥

का° [१५.५.२२.] अवेष्टा इति लोहायसमाविध्यति केशवास्ये सदोऽन्तऽउप-
विष्टयेति । सदःसमीपोपविष्टस्य दीर्घकेशनरस्य मुखे ताम्रं क्षिपति ॥ मृत्युना-
शनं यजुः । अवपूर्वो यज्ञिर्नाशनार्थः दन्दशूका अत्यर्थं दशनशीला मृत्युहेतवः
सर्पसदृशा यज्ञविघ्नकारिणो रक्तसादयोऽवेष्टा नाशिता भवत्विति शेषः तद्यो
मृत्युर्यो बधस्तमेवैतदतिनयतीति श्रुतिः [५.४.१.१.] ॥ का° [१५.५.२३.] सुन्वत्त-
माक्रमयन्दिशः प्राचीमारोहेति वाचयति प्रतिमन्त्रं प्रतिदिशं यथालिङ्गमिति । य-
ज्ञमानं यथालिङ्गं प्रतिमन्त्रं प्रतिदिशं दिश आक्रमयन्वाचयति ॥ पञ्च यज्ञेषु यज्ञ-
मानदेवत्यानि । हे यज्ञमान त्वं प्राचीं दिशमारोह आक्रमस्व तथाविधं त्वां हन्-
तां मध्ये गायत्री हन्तोऽवतु रक्ततु । साम्नां मध्ये अभि त्वा शूर नोनुम इत्यस्या-
मृत्युत्पन्नं रथत्तरं साम [ह° संहि° १.३.१.५.१.-२.१.१.११.१.] त्वां रक्ततु । स्तो-
मानां मध्ये त्रिवृत्स्तोमोऽवतु । ऋतूनां मध्ये वसन्त ऋतुर्वत्सु । ब्रह्म ब्राह्मण-
जातिस्त्वदीयं द्रविणं धनं रक्ततु यद्वा धनद्वया ब्राह्मणजातिस्त्वामवतु ब्राह्मणादी-
नां धनसाधनत्वाद्धनत्वमुच्यते । त्रिवृत्स्तोमस्य स्वद्वयं सामब्राह्मणे [पञ्चविंशब्रा°
२.१.] आम्नातम् तिसृभ्यो हिकरोति स प्रथमया तिसृभ्यो हिकरोति स मध्यमया
तिसृभ्यो हिकरोति स उत्तमयोद्यती त्रिवृतो विष्टुतिरिति । अस्यायमर्थः । उपा-
स्यै गायतेत्यादीनि तृचात्मकानि त्रीणि सूक्तानि सन्ति [ऋ° संहि° अष्ट° ६.७.३६.
म° १.१.५.] तेषु तिसृभिर्ऋग्भिर्गायेत् । काभिस्तिस्त्रिभिः । प्रथमया । त्रिष्वपि सूक्तेषु
या प्रथमा तथा स उद्गाता (७.) गायित् तथा सति तिसृभिर्गीतिं भवति सोऽयं प्र-
थमपर्यायः । द्वितीये पर्याये सूक्तत्रयगतयोत्तमया गायित् । अनेन प्रकारेण त्रिवृ-
त्स्तोमसम्बन्धिनी विशिष्टा स्तुतिः सम्पद्यते सेयं स्तुतिरुच्यतीति नाम्ना सम्पद्यत
इत्यर्थः ॥१०॥